

ՌԻՍԱԴՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Ե. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 1, Դեկտեմբեր 2021

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԹՈՂ ԲԱՅՈՒԻՆ...

«Վարդապետ, ձեռքդ անոնց գլխուն վրայ դիր և իրենք պիտի լսեն և խօսին»: Այսպիսի խնդրանքով և համոզումով ու մանաւանդ վստահութեամբ դիմեցին Յիսուս Քրիստոսի, որպէս բժշկապետ, երբ Ան Տիրոսի և Սիդոնի սահմաններէն անցնելով կու գար Գալիլիոյ ծովեզերքը: Յիսուս տեսնելով խնդրող հարազատներուն հաւատքը, որ ինք միայն իր ձեռքը դնելով անոնց գլխուն կրնայ բժշկել, ունի զօրութիւնը հրաշք գործելու: Եւ ինչ խորհրդաւոր է այն պատկերը, երբ Յիսուս խուլին և համրին ամբոխէն կ'առանձնացնէ և իր ձեռքերը երկինք բարձրացնելով կ'ըսէ. - **«Եփիաթա, որ կը նշանակէ բացուի՛ր»** և իսկոյն խուլը կը սկսի լսել, համրին շուրթներուն կապանքները կը քակուին և կը սկսի խօսիլ: Այս բոլորը յստակ պատախասն էր անոնց խոնարհութեան և յարատն աղօթքին:

Հետաքրքրական է յատկապէս այն երևոյթը, թէ ինչպէս Յիսուս կը թելադրէ անոնց, որ **«մարդու մի՛ ըսէք այս եղածին մասին»**, բայց ընդհակառակը ատելի կը տարածուի և մարդիկ զարմացած իրարու կ'ըսեն, որ այս մարդը ինչ որ կը կատարէ՝ լաւը կ'ընէ: Նոյնիսկ ծովուն

ալիքները, հովը և փոթորիկը կը լսեն ու կը հնազանդին իրեն, խուլը կը լսէ ու համրը կը սկսի խօսիլ: Հրաշք մը, որ ատելին է, քան սովորական բժշկութիւնը: Հրաշք մը, որ ինքնին հրաւէր մըն է հոգևոր կեանքի վերանորոգութեան, հոգևոր կեանքի արթնութեան:

Քրիստոս անաշին հերթին այս հրաշքի կատարումով ցոյց տուաւ, թէ ինքն է Աստուծոյ Որդին, որ զօրութիւնն ու իշխանութիւնը ունի այդ բոլորը կատարելու: Որպէս բարի ու քաջ հովի պատրաստ է իր կեանքը ընծայաբերելու յանուն մարդկութեան, յանուն քեզի և ինծի՝ յանուն մեր մեղքերու թողութեան, սակայն անոնց համար, որոնք պատրաստ են խոստովանելու և ապաշխարելու ու իրենց կեանքը ապաշխարութեան կեանքի ընթացքի վերածելու:

Քրիստոս բժշկութիւնը կատարեց ամբոխէն հեռու, առանձնացած, մարդոց աչքերէն հեռու, առանց աղմուկի, առանց ձայնի: Հիմնական պատգամ մը տուաւ, որ մենք ևս երբ բարիք կ'ուզենք ընել, բարեգործութիւն կ'ուզենք կատարել՝ ընենք առանց աղմուկի, առանց թմբուկի, կատարենք յանուն նպատակի, յանուն այնպիսի մարդոց, որոնք իսկապէս պէտք ունին:

Յաճախ մեղքը մեզ կը շլացնէ Աստուծոյ խօսքին դիմաց, երբեմն համր կը դարձնէ Աստուծոյ հետ անկեղծ խօսելու: Հետևաբար, Աստուած կ'ուզէ մեզ ազատագրել այսպիսի վիճակներէ և անոր համար կ'ըսէ. **«Քաջալերուեցէ՛ք և մի վախնաք»**:

Այսօր, առաւել ևս կը տեսնենք ու ականջալոր կ'ըլլանք, որ աշխարհը ընդհանրապէս խուլ է արդարութեան դիմաց և չի լսեր ձայները անոնց, որոնք կը բացագանչեն, կը խնդրեն...: Ժողովուրդներ կ'անտեսուին, իրենց ձայնը տեղ չի հասնիր:

Այս բոլորին դիմաց պէտք ունինք, որ Յիսուս Քրիստոս իր աջը դնէ մեր վրայ և մեր խլացած ականջները և համր լեզուները բացուին մեր նմանին, կարիքաւորին ձայնը լսելու, լուռ օժանդակելու:

Թող բացուին մեր ականջները, լսելու համար Աստուծոյ կենդանաբար ձայնը, լսելու հիւանդին, կարիքաւորին և վշտացածին ձայնը:

Թող քակուին մեր շրթներուն կապանքները մեր Տիրոջ հետ յարատն խօսելու և մանաւանդ վկայելու Իր անսահման սիրոյ մասին:

ԲԱՐԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ո՞վ եմ ես Աստուածաշունչի համաձայն

- Ես Աստուծոյ զաւակ եմ (Յովհաննէս 1.12)
- Ես Տիրոջ միացած եմ (Ա.Կորնթացիս 6.17)
- Ես Յիսուսի վկան եմ (Գործք Առաքելոց 1.8)
- Ես Յիսուսի բարեկամն եմ (Յովհաննէս 15.15)
- Ես փրկագինով գնուած եմ (Ա.Կորնթացիս 6.20)
- Ես Յիսուսի հետ երկինքի մէջ նստած եմ (Եփեսացիս 2.6)
- Ես Քրիստոսի մարմնին անդամն եմ (Ա.Կորնթացիս 12.27)
- Ես Յիսուսի միացած եմ. դատապարտութեան ենթակայ չեմ (Հռոմայեցիս 8.1)
- Ես երկրի աղբ և աշխարհի լոյսն եմ (Մատթէոս 5.13-14)
- Ես մեղքի ու մահուան ենթակայութենէն ազատ եմ (Հռոմայեցիս 8.2)
- Ես երկինքի քաղաքացի եմ (Փիլիպպեցիս 3.20)
- Ես Քրիստոսով նոր արարած մըն եմ (Բ.Կորնթացիս 5.17)
- Ես Աստուծոյ նոր ստեղծագործութիւնն եմ (Եփեսացիս 2.10)
- Ես Հօր Աստուծոյ ներկայութեան կը կանգնիմ՝ Ս. Հոգիին միջոցաւ (Եփեսացիս 2.18)
- Ես համարձակօրէն և ամենայն վստահութեամբ կը կանգնիմ Աստուծոյ ներկայութեան (Եփեսացիս 3.12)
- Ես Յիսուսի սերէն չեմ բաժնուիր (Հռոմայեցիս 8.35-39)
- Ես Յիսուսով կեանքի լիութիւնը գտած եմ (Կողոսացիս 2.10)
- Ես ամէն ինչ կրնամ տանիլ Քրիստոսի զօրութեամբ (Փիլիպպեցիս 4.13)
- Ես մեռած եմ աշխարհին համար և կենդանի եմ Քրիստոսի հետ (Կողոսացիս 3.3)
- Ես Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ հաւատքով արդարացած եմ ու հաշտուած՝ Աստուծոյ հետ (Հռոմայեցիս 5.1)
- Ես բարիին գործակից եմ (Հռոմայեցիս 8.28)
- Ես Աստուծոյ գործակից եմ (Ա.Կորնթացիս 3.9)
- Ես ընտրուած եմ պտղաբեր ըլլալու (Յովհաննէս 15.16)
- Ես օծուած ու կնքուած եմ Աստուծմով (Բ.Կորնթացիս 1.21)
- Ես Աստուծոյ Տաճարն եմ և Ս. Հոգին կը բնակի մէջս (Ա.Կորնթացիս 3.16)
- Ես Յիսուսի զոհագործական մահուամբը թողութիւն ստացած եմ (Կողոսացիս 1.14)

ԱՄԵՆԱՍՈՒՐԻ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՀՈԳԻ ԱՍՏՈՒԱԾ

Սուրբ Հոգին Ամենասուրբ Երրորդության երեք Անձերէն մէկն է, համագոյ, արարչակից, հաւասարակից, համապատիւ և փառաւորակից Հօրը և Որդիին:

Աստուածաշունչին մէջ Սուրբ Հոգին ճանչցուած է նաև իբրև **Հօրը Հոգին** (Մատթէոս 10.20), **Յիսուս Քրիստոսի՝ Որդիին Հոգին** (Գաղատացիս 4.6: Փիլիպպեցիս 1.19: Ա. Պետրոսի 1.11), **Մխիթարիչ, Ճշմարտութեան Հոգի** (Յովհաննէս 14.16, 17, 26, 15.26):

Սուրբ Հոգիի անմիջական ներշնչումով ու գերբնական ներկայութեամբ է որ Ս. Գիրքերու հեղինակները շարադրած ու գրած են Աստուածաշունչը, որուն անունը՝ Աստուծոյ Շունչ կամ Հոգի, ինքնին կը մատնանշէ անոր Աստուածային Հեղինակին՝ Սուրբ Հոգիին:

Սուրբ Հոգին առանց խտրութեան կը հանգչի բոլոր անոնց վրայ՝ որոնք Աստուծոյ հանդէպ խորունկ հաւատք ու սէր ունին և կ'ապրին Աստուծոյ կամքին համաձայն: Իսկ անոնք որոնք կը հայեոյն կամ կը փորձեն խաբել Սուրբ Հոգին՝ անոնք չարաչար կը պատժուին եւ այս կեանքին, եւ յաւիտենականին մէջ (Մատթէոս 12.31-32: Մարկոս 3.28-29: Գործք 5.1-10):

Սուրբ Հոգին իբրև Մխիթարիչ դրկուած է Յիսուս Քրիստոսի կողմէ և կը վկայէ Քրիստոսի մասին (Յովհաննէս 15.26, 14.16, 26): Տիրոջ Մկրտութեան ժամանակ Սուրբ Հոգին աղանակերպ իջաւ Յիսուսի վրայ, հաստատելով Քրիստոսի Աստուածութիւնը և անոր Քահանայական, Թագաւորական ու Մարգարէական պաշտօնը:

Սուրբ Հոգիին գործունէութիւնը նոր մակարդակով ի յայտ եկաւ Հոգեգալստեան տօնին օրը, երբ կրակէ լեզուներու կերպարանքով իջաւ և հանգչեցաւ Վերնատան մէջ հաւաքուած աշակերտներուն վրայ, որոնք նոյն պահուն սկսան տարբեր լեզուներով խօսիլ (Գործք 2.3-4): Այդ օրն էր ահա, որ քրիստոնէական առաջին եկեղեցին կը հիմնուէր Սուրբ Հոգիին ներգործութեամբ:

Սուրբ Հոգին ինք է, որ զանազան շնորհքներ կը բաշխէ բոլոր մարդոց (Ա.Կորնթացիս 12.1-11): Ճիշդ է, որ Սուրբ Հոգիին պարգևած շնորհքները բազմազան ու բազմաբնոյթ են, սակայն բոլորին նպատակը մէկ է՝ մարդ անհատին փրկութիւնը:

Հայ Միջնադարեան մանրանկարչութեան մէջ Սուրբ Հոգին պատկերուած է գլխաւորաբար Մկրտութեան թեմալով՝ աղանիի կերպարանքով, ինչպէս նաև՝ Աստուծոյ օրհնող Աջի տեսքով:

Եթէ կ'ուզենք պտղալից ծառի նմանիլ և մեր շուրջը միշտ բարիք սերմանել ու սփռել, պէտք է Սուրբ Հոգիին պտուղներով զարդարենք մեր կեանքի ծառը:

Այդ պտուղներն են.-

1. Սէր
2. Ուրախութիւն
3. Խաղաղութիւն
4. Համբերատարութիւն
5. Ազնուութիւն
6. Բարութիւն
7. Հաւատարմութիւն
8. Հեզութիւն
9. Ժուժկալութիւն:

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ 13

- Մերմնացանին առակը (Մտ 13. 1-17)
- Մերմնացանի առակին մեկնությունը (Մտ 13. 18-23)
- Որումին առակը (Մտ 13. 24-30)
- Մանանեխի հասրիկին և թթխմորին առակը (Մտ 13. 31-35)
- Որումներու առակի մեկնությունը (Մտ 13. 36-43)
- Այլ առակներ (Մտ 13. 44-52)
- Յիսուսի այցելությունը Նազարեթ (Մտ 13. 53-58)

ՅԻՍՈՒՍԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԵԹՈՏԸ

Մատթեոսի 13-րդ գլուխը շատ կարևոր ատեոարանական նմուշ է:

Շրջադարձային երևոյթի կը հանդիպինք Յիսուսի առաքելութեան մէջ: Նախ, զինք կը տեսնենք սինակոկներու մէջ, երբ կ'ուսուցանէ, իսկ այժմ՝ ծովափին: Ուշագրաւ է փոփոխութիւնը. սինակոկներու դռները կամաց-կամաց կը փակուին իր առջև, հակառակ անոր, որ հասարակ ժողովուրդը կ'ողջունէ զինք, բայց միւս կողմէ կը տեսնենք հրեայ դեկավարներու ընդդիմութիւնը: Երբ սինակոկներու դռները կը փակուին, ան կ'ընտրէ բացօթեայ Տաճարը, գիւղական փողոցները, լճափը, տուները: Իսկական քարոզիչը ամէն վայր կը գտնէ իր պատգամը տալու:

Այս գլխուն մէջ մենք ականատես կը դառնանք Յիսուսի ուսուցման մեթոտին՝ առակախօսութեան, թէև ասկէ առաջ ալ Յիսուս օգտագործեց առակները՝ իր ուսուցման համար (Մտ 5.13-16, 6.26-30, 7.24-27, 9.16-17, 11.16-17). այս նշումը հատուածներուն մէջ բոլորն ալ իրական պատկերներ կը ներկայացնեն:

Առակը միշտ ալ ճշմարտութիւնը ակնյայտ կը դարձնէ: Քիչերն են, որոնք կրնան ընկալել և հասկնալ վերացական գաղափարներ: Մարդոց բան մը ստրվեցնելու համար, անհրաժեշտ է սկսիլ այն բաներէն, որոնք հասկնալի են: Առակի ճանապարհով ուսուցանելու մեթոտի կարևորութիւնն այն է, որ հետաքրքրութիւն կը ստեղծէ. առակը ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ պատմութեան ձևով: Մարդը ինք իրեն համար ճշմարտութիւնը պիտի գտնէ պատմութեան մէջ: Պէտք է ըսել, որ առակը կը քօղարկէ ճշմարտութիւնը անոնցմէ, որոնք ծոյլ են կամ կուրացած՝ նախապաշարումներու պատճառով. առակը ճշմարտութիւնը կը բացայայտէ անոնց, որոնք կը ցանկան զայն տեսնել:

Կարևոր հանգամանք մըն ալ կայ. Յիսուսի առակները կը պատմուէին, չէին կարդացուեր. անոնց ազդեցութիւնը պէտք է անմիջական ըլլար, այնպէս ինչպէս փայլատակող լոյսը խաւարի մէջ, և ոչ թէ երկարաժամկետ ուսումնասիրութեան արդիւնք՝ մեկնութեամբ կամ բառարաններով:

Բնականաբար, երկու ճանապարհ կայ առակ մը հասկնալու՝ կամ մէկ պատգամ դուրս բերել պատմուած առակէն կամ զայն այլաբանօրէն հասկնալ, ուր ամէն մասնիկ կամ մանրամասնութիւն ունի ներքին իմաստ, որ պէտք է ընթերցուի և ուսումնասիրուի:

Մէկ բան անպայմանօրէն յիշենք. մենք մեզ դնենք այն պարզ մարդոց տեղը, որոնք մէկ անգամ կը լսէին Յիսուսի առակները: